

hän ei lukenut. Kirja sisälsi runoja hänen ihailemaltaan runoilijalta, Mieszkweiziltä, joista hän osasi useita ulkomuistilta ja joita hän usein luki silloin kun sieluaan ahdisti.

Mutta tänä iltana tuntui kuorma liian raskaalta, ei edes kauneimmissa värsyissä löytynyt lohtua hänelle. Äitinsä oli sairas. Hän oli ollut sairas siitä asti, kun hänen enonsa, joka heidän pilettingsä oli maksanut, kuoli kaksi vuotta sitten. Mutta viime aikoina taudin oireet olivat käyneet niin peloittaviksi, että hänen täytyi kysyä neuvoa lääkäriltä, joka, kuultuaan taudin laadun, sanoi hänen olevan kaatuva lautisen ja parantumattoman. Se ei merkinnyt pikaista kuolemaa. Se vain merkitsi sitä, että taudin kohtaukset, jotka olivat hiljoilleen kiihtyneet, kestäisivät elämäni ajan, joka ehkä olisi vielä useita vuosia. Joskus niitä ehkä voisi huoventaa, kaikki riippuen hoidosta ja huolenpidosta. Hänen hermostonsa ei saisi mistään kiihottua. Mutta hän ei koskaan voisi parantua taudistaan.

Hänen hermostonsa oli jo kärsinyt vainon ja puutteen tähden Puolassa ja sitten ero synnyinmaastaan, yksinäisyys ja ikävä vierassa maassa ja vihdoin rakastetun veljen kuolema, joka oli heidän suurin tuki ja turva, joten seurasi taistelu puutetta ja nälkää vastaan jälkeen hänen kuolemansa.

Nyt nuorukainen istui äitinsä kanssa, tietäen hänen kohtalonsa ja oman voimattomuutensa hänen kärsimyksiään huoventamaan, tietäen heidän köyhyytensä ja turvattomuutensa vierassa maassa.

Hän oli ollut kaksitoista vuotta opistossa Warsavassa. Äitinsä oli auttanut häntä ansiollaan koulunopettajana kotikylässä. Olen harras isänmaan ystävä, aikoi hän kehittää itseään kirjalliseksi alalle, opettaakseen maansa nuorisolle isänmaanrakkautta. Rakastettu Puolansa, joka niin monta sukupolvea oli ollut puolalaisten ylpeys, keski-Euroopan kukka, riippui nyt haavoitettuna ja verissänsä muukalaisella ristikillä, voimakkaamman vallan pohjattoman voitonhimon uhrina, himokkaan Venäjän avuttomana saallina, jonka petomaisessa kädessä niin hieno pala oli erinomaisten maukas. Nuori mies tunsi, se oli kasvanut hänen vereensä perintönä esivanhemmilta, että Puola täytyy pelastaa, sen lapset jälleen yhdistää ja valtakunta palauttaa entiseen kunniaansa. Hän ei uskonut, että ih-

meiden päivät ovat ohi; hän usko, että sen valtakunnan raunioille, jonka edestä Sobieska, Kasciusko ja hänen oma kanta-isänsä, kenraali Butzon olivat niin urhoollisesti taistelleet, vielä nousisi uljas, vapaa ja ylpeä valtakunta — hänen isänsä maa.

Sen ajatuksen hän oli perinyt isältään jo ennenkuin hän oli viisi-vuotias. Seitsemivuotiaana hän näki tuon hennon, tunteellisen miehen kuolevan sydänsurusta, siksi, että hänen maataan häväistiin ja ahdistettiin. Hän tuotiin eräänä päivänä kuolleen kottiin konttooristaan, missä oli kaatunut pöydälleen, mykkänä ja kalpeana. Äiti ei koskaan unhoittanut kertoa pojalleen isän kuoleman syytä.

Perheessä oli myöskin vanhempi poika ja kun pojat olivat kahdeksan- ja kymmenvuotiaat, lähetti äiti heidät Warsavaan, opistoon, jossa onnistuivat sukulaisien avustamina jatkamaan koulunkäyntiään kunnes olivat valmiit itsekohtaiseen taisteluun elämässä.

Kuitenkin se oli heidän toiveensa kouluvuosillaan ja sen eteen oli heidän äitinsäkin väsymättä työnsä uhrannut, että pojat miehiksi tultuaan voisivat menestyä ihmiskunnan parhaimmissa kerroksissa. Antoni oli kasvanut hennosta, sinisilmäisestä poikasta, jolla oli taipumusta kirjallisuusalalle ja musiikkiin, siivistyneeksi nuoreksi mieheksi, joka herätti Verona Oblinskin ja Eva Poniatowskin huomiota Chicagon katuvaunussa. Mutta hän oli herättänyt huomiota toistenkin naisten silmissä jo kauan ennen sitä. Hienojen, siivistyneiden naisten, jotka olivat salaliitossa Venäjän hallitusta vastaan, kuin myöskin naisten, jotka olivat vakoojina Venäjän hallituksen palveluksessa! Yksi jälkimäisistä oli ainakin osaksi syytä hänen Amerikkaan siirtymiseensä.

Hänen veljensä, Constantine, oli vahvempirakenteinen, jolla oli miehekkäät kasvot, kiiltävänmustat silmät ja tukka. Constantine oli suorittanut siviili-insinöörin kurssin. Mutta kaikki heidän toiveensa oli loppunut tähän. Constantine oli nyt sotilaana vihatussa Venäjän armeijassa ja Antoni ruumiillisen työn tekijänä amerikkalaisen raharuhtinain palveluksessa.

Tänä iltana istui hän kirja edessään, mutta aatoksensa kappailivat hämärässä sekamelskassa. "Voi minua äitini!" hän sydämessään itki, mutta voimatta sielun tuskansa sanoihin pukea. Kiihottaa äidin jo ennestään kiihottunutta mieltä, olisi julmaa rääkkäystä. Niin hän istui, ulkonaaisesti tyynenä, mutta kalpeista kasvoistaan heijasti sisäinen tuska. Kahdesti viime viikolla, työstä kotiin tullessaan, oli hän löytänyt äitinsä tajuttomana lattialla. Hellävaroen oli hän kantanut äitinsä vuoteelle ja äidin toinnuttua ei oltu sanaakaan puhuttu tapahtumasta; äiti sanoi sam voivansa pahoin, mutta jos hän tiesi olleensa tajuttomassa tilassa, ei hän koskaan sitä sanonut ja Antoni pidätti itsensä puhumasta hänelle siitä. Ennen sitä ei äidillä ollut taudin kohtauksia kuin kaksi tai kolme kertaa viikossa ja ne olivat vain helppoja ja kestäviä vain hetken, mutta nyt ne olivat käyneet niin ankariksi, että hänen täytyi saada äidille hoitajia. Mutta hänelle oli kovin vastenmielistä tuoda vieraita ihmisiä näkemään äitinsä onnettomuutta.

(Jatk.)

Palvelijatarkeysmyksestä

Viisi vuotta sitten kirjoitin palvelijatarkeysmyksestä Raivaa-jassa tuoden esiin sen seikan, että teollinen ja yhteiskunnallinen kehitys on ajamassa palvelustytöt samanlaiseen asemaan teollisuustyöläisten kanssa yleensä, syystä, että keskiluokka palkkaa yhä vähemmän ja vähemmän kotipalvelijattaria ja siirtyy sen sijaan asumaan hotelleihin eli n.s. apartmenttihuoneisiin.

Silloin, vaikka tiesin, että tällainen muutos on tapahtumassa en tiennyt kaikkia niitä syitä mitkä siihen johtavat. Sittemmin olen joutunut tarkastamaan asiaa lähemmin ja tullut huomaamaan, että se on olojen välttämättömyyden pakko, joka keskiluokkalaisia ajaa hotelleihin ja sen kautta tuhansia palvelustytöitä jää työttömäksi. Suuren suuri joukko näistä keskiluokkalaisista mieluummin ylläpitäisi oman yksityisen vaikkapa vaatimattoman mankin kodin. Tulisihan se halvemmaksi ja kaikkiin puolin olisi elämä mukavampaa, mutta — siinä on se palvelijatarkeysmyksen esteenä. Hotellissa saapi sentään jonkinmoisen palveluksen. Hotelliin ei oteta keittäjäksi ammattitaidotonta keittäjää. Tarjoilijoita myöskin vaaditaan ammattitaito ja ryhmytyötä tehden nämä palvelijat "tiskareista" "petareihin" asti, voivat pikemmin ammatin oppia joltisenkin, vaikkakaan ei hotellipalvelus ole koskaan kodin veroista, syystä, että hotelleja runnataan hotellien omistajien voitoksi ja siksi hotellissa laitetaan ruoka ja kaikki muu palvelus toimitetaan niin, että siitä on isännistölle voittoa. Mutta vaikkakin keskiluokka joutuu vaihtamaan mukavan yksityiskotielämän hotellielämään, niin eivät suinkaan he siitä niin paljon kärsi kuin ne sadat ja tuhannet työllistytöt, jotka menettävät sen kautta leipänsä ja joutuvat lisäämään prostitueerattujen naisten armeijaa.

Sillä vaikkakin keskiluokan siirtyminen hotelleihin merkitsee enemmän hotelleja ja enemmän hotellipalvelijoita, niin ei se kuitenkaan valmista tilaa kaikille niille palvelustytöille, jotka tämän kautta työnsä menettävät. Hotellissa yksi keittäjä keittää sadoille perheille, yksi tarjoilija palvelee satoja, yksi puhdistaja palvelee kymmeniä perheitä ja hotellipalvelijat joutuvat tekemään moninkerroin raskaammin työtä kuin yksityisperhepalvelijat, vaikka järjestymättömien hotellipalvelijain palkat eivät suinkaan ole paljon korkeammat perhepalvelijoiden palkoista ja monesti on heidän työpäivänsä yhtä pitkiä.

On myöskin melkoinen joukko keskiluokkalaisia, jotka pitävät yllä oman yksityiskotinsa, jos heillä on mahdollisuuksia palkata kykenevää apua päiväpalkalla. Tiedän joukon sellaisia asukkaita Bostonin lähistöllä. Heillä on liikkeensä Bostonissa, mutta asuvat syrjässä kauniissa asutuskaupungissa kaukana kaupungin liasta ja melksestä.

Anoppiä tekee työtä useille tällaisille perheille Wabanissa, Newtonissa, y. m. Bostonin laita-kaupungeissa. He maksavat hänelle kaksi ja kaksi ja puoli dollaria päivässä. Ei hänen tarvitse tehdä raskaita töitä eikä pitkiä työpäiviä kunhan vaan käy keittämässä heille pari kolme kunnan ateriala viikossa ja neuvomassa mitä heidän tulee viikon muina päivinä syödä. Kun hän vaan laittaa pesulaitoksesta valmiina tuodut ikkunaverhot aistikkaasti paikoilleen ja järjestää tyyntä ja korukalut huoneessa siten, että koko näköala miellyttää silmää. Ja kun hän vaan hoitelee heidän lapsiaan joskus kun he menevät ulos tai käy kukittamassa heidän juhlapöytänsä ja johtamassa koko järjestäytymisen ja neuvomassa ruuanlaiton. Kas siinä ovat hänen työnsä. Hän tekee työtä milloin tykkää on kotonaan milloin tykkää ja ne "armolliset rouvat" jotka hänet milloinkin onnistuvat palvelukseensa saamaan, kumartavat häntä kuin kuningatar-ta. Miksi? Senkötähden, että he niin suuresti kunnioittavat työtä.

(Jatkoa kuudennella sivulla.)

Cloquetin s. s. osaston ompeluseuran kokous pidetään joka toinen viikko, torstaina, jälkeen puolenpäivän, osaston talolla, C. s. s. ompeluseura, 315 Ave. E., Cloquet, Minn.

 Sand Couleén, Mont., S. S. O.
 Osaston Ompeluseura pitää
 kokouksensa joka toinen
 torstai ilta kello 7. Terve.
 tuloa kaikin!

 Hoquiamin s. s. osaston ompeluseuran kokoukset pidetään osaston talolla Ahjolassa, joka torstai kello 2 j.p.p. Osote on 315—10th St., Hoquiam, Wash.

Astorian s. s. osaston ompeluseuran kokoukset pidetään osaston talolla joka torstai ilta kello 8. Osote 262 Taylor ave.

Hannan s. s. osaston ompeluseuran kokoukset pidetään jokaisen viikon torstaina kello 8 j. p. p. (Huom.) Kahvila saatavana joka kokouksen loputtua.)

Storkettin, Mont., s. s. osaston ompeluseuran kokoukset pidetään joka toinen torstai-ilta kello 7. Saapukaa kaikin.

Jos olette

Kipeä

Pyytää VAPA LÄÄKE KIRJA No. 8.

Josaa yli 25 erilaista miesten ja naisten tautia on selitetty, sekä täydellinen luettelo suom. laista lääkkeitä. Lähettäkää taudin nimeltä taudin oireet ja me esitämme teille mikä lääke olisi tilattava, lääkkeen hinnat y. m. (Lääkkeet eivät ole patenttilääkkeitä vaan tosi suomalaisia lääkkeitä.)

(Tämän kirjan saatte vapaasti, ja pitäisi olla jokaisen suomalaisen kodissa, sillä ette tiedä, koska tarvitsette sitä.... Varokaa hembouki lääkkeitä ja hembouki tohtoria....)

Lignell'in Apteeki on suurin suom. Apteeki Yhdysvalloissa
 P. A. LIGNELL CO., Superior, Wis.

.....

Kenkiä

.....

• jotka tyydyttävät kaikkia.

• Jos haluatte sopivia, kestäviä ja samalla aistikkaita

• KENKIÄ, tulkaa katso-

• maan meidän jalkinevaras-

• toamme. Me voimme tyy-

• dyttää teitä.

.....

Bee Hive

ASTORIA, OREGON

.....